

TÜRKİYE - İRAN YUVARLAK MASA TOPLANTILARI - 10

“Türkiye - İran Sürdürülebilir Strateji”

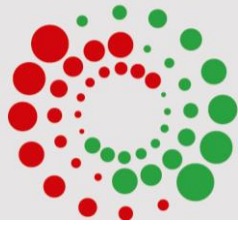
IPIS

دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی
Institute for Political and
International Studies

TASAM

TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

TÜRKİYE - İRAN YUVARLAK MASA TOPLANTILARI - 10

VİZYON BELGESİ

TÜRKİYE - İRAN YUVARLAK MASA TOPLANTISI - 10

“Türkiye - İran Sürdürülebilir Strateji”

(12 Şubat 2018, İstanbul)

Ana sütunlarını kültürel ve coğrafi yakınlığın oluşturduğu Türkiye - İran ilişkilerinin tarihi yaklaşık bin yıllık bir arka plana sahiptir. 1835'te Esad Efendi'nin büyükelçi olarak atanmasıyla tesis edilen Türkiye - İran modern diplomatik ilişkilerinin, hayli uzun ve sıkıntılı bir geçmişin getirdiği sorunlara rağmen, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasından sonra daha güçlü bir olumlu ivme gözlenmiştir.

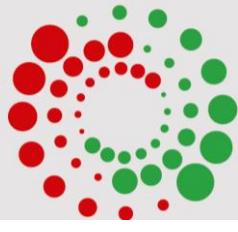
İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Soğuk Savaş koşulları nedeniyle dalgalanma gösteren ikili ilişkiler, genel hatları itibarıyla olumlu bir seyir izlemiştir. **CENTO** ve **RCD** gibi bölgesel örgütlenmeler çerçevesinde güvenlik, siyaset, ticaret, ulaşım ve iletişim gibi alanlarda geliştirilmeye çalışılan işbirliği adımları iki ülkenin birbirine duyduğu ihtiyacın kaçınılmazlığını ortaya koymuştur.

1979'dan itibaren Türkiye - İran siyasi ilişkileri genel olarak istikrarlı bir yükseliş çizgisi izlemiştir. Bu hususta, iki ülkenin ortak tarihî ve kültürel paydaları kadar ortak çıkarları ve iyi komşuluk ilişkileri de rol oynamıştır. Soğuk Savaşın son yıllarında ve Soğuk Savaş sonrasında **D-8** ve **ECO** gibi iddialı başlayan işbirliği süreçleri zaman içerisinde aktifliğini kaybederek yerini dönemsel koşullara bağlı ilişkilere bırakmıştır.

Geçtiğimiz yılların en önemli gelişmelerinden biri olan ve ABD Başkanı Donald Trump'ın yönetime geldikten sonra açıkça olumsuz bir tavır sergilemesi ile büyük ölçüde sekteye uğrayan “**Nükleer Müzakere Süreci**” ise İran'ın dış politika yaklaşımına bölgesel bir bakış getirmiştir.

Türkiye'nin Bölge'ye yönelik değişen dış politika anlayışı iki ülkeyi aynı düzlemde buluşturmuştur. Bu bağlamda, bölgesel istikrarı sağlayacak yegâne unsurlardan olan bu iki ülkenin ilişkileri, uzun vadeli politikalar üretecek kurumsal altyapıya sahip müdahaleler gerektirmektedir.

Son yıllarda, bölgesel gelişmelerin ortaya çıkardığı şartların da etkisiyle, iki ülke daha da yaklaşarak birçok alanda ilişkilerini geliştirme yoluna gitmiştir. İki bölgesel güç merkezi sayılabilecek ve tarihsel olarak doğal rekabet hâlinde olan Türkiye ve İran, rekabeti ortadan kaldırmak gibi reel düzlemde karşılığı olmayan bir hedeften çok, bu rekabeti güce ve avantaja dönüştürme arayışlarına girmelidir.

TÜRKİYE - İRAN YUVARLAK MASA TOPLANTILARI - 10

Suriye için geliştirilen “Astana Süreci” gibi bölgesel konularda başlayan işbirliği süreçlerinin daha kalıcı hâle getirilmesi ve önce iki taraflı, daha sonra çok taraflı ve bölgesel niteliğe sahip organizasyonlarla sürecin desteklenmesi hayati önem taşımaktadır. İkili ilişkilerde temel çıkış noktası; diğer alanlara direkt ve dolaylı katkıları kaçınılmaz olan **ekonomik ilişkilerin yeniden kurumsal inşası** ve ekonomik işbirliğinin sağlanması noktasında mevcut fırsatların değerlendirilmesi, yeni fırsatların sağlanması olmalıdır.

Ticarette ulusal paraların kullanımı, sınır kapılarının ihyası ve lojistiğin desteklenmesi gibi, ekonomik ilişkilerin olumlu seyrine katkı sağlayacak ikili ilişkilerde yaşanan/planlanan gelişmeler; “İpek Yolu Projesi” gibi küresel ölçekli projelerde işbirliği içinde yer almak ve bu projeden en üst düzeyde faydalanmak gibi daha büyük ölçüde de kendisini göstermelidir.

2008 yılından bu yana **TASAM** ve **IPIS** işbirliğinde düzenlenen “Türkiye - İran Yuvarlak Masa Toplantıları” daha sonra sürece dâhil olan ve dördüncüsü bu yıl 17-19 Nisan 2018 tarihinde Tebriz’de düzenlenecek ekonomik temelli “Türkiye - İran Forumu” inisiyatifi ile birlikte iki ülkenin ilişkilerini kurumsallaştırmak ve belirli alanları öncelikle derinleştirmek hedefini taşımaktadır.

Bu çerçevede, **Yuvarlak Masa Toplantıları** sayesinde ilgili kurumların yakından tanınması, sivil toplum etkisinin artırılması, stratejik derinleşmeye katkı sağlanması, kaynakların ve çalışma alanlarının geliştirilmesine dair uzmanlık birikimlerinden faydalanılması, tanıtma faaliyetlerine katkı sağlanması, akademik işbirliği imkanlarının araştırılması ve tüm bu çalışmaları bütünlük içerisinde değerlendirmeyi sağlayacak stratejik bir yaklaşım geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Ana Tema

Türkiye - İran Sürdürülebilir Strateji

Alt Temalar

Türkiye - İran Öncelikli İşbirliği Fırsatları (Güncel Projeler ve OBOR)

Stabil ve Kurumsal İlişki Modelleri

Jeopolitik ve Enerji Politikaları Bağlamında Bölgesel İlişkiler

Bölgesel Gelişmelere İki Taraflı Bakış